

**Д-р екон. наук Семенча І. Є., Невеселий Д. О.**

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)*

**СКЛАДОВІ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВА  
МАТЕРІАЛЬНО-СИРОВИННИМИ РЕСУРСАМИ**

Забезпечення підприємства матеріально-сировинними ресурсами є однією з основних функцій, що впливає на ефективність виробничого процесу, а також конкурентоспроможність продукції на ринку. В умовах нестабільної економічної ситуації та зростання цін на сировину питання ефективного управління матеріально-сировинними ресурсами набуває ще більшої актуальності. Оптимізація закупівель, логістики, зберігання та контролю ресурсів дозволяє підприємствам знижувати витрати, забезпечуючи тим самим стійке функціонування та розвиток.

Проблематику забезпечення підприємства матеріально-сировинними ресурсами висвітлено у працях багатьох науковців, які акцентують увагу на різних аспектах управління цим процесом. Автор Т. Абушов досліджував сучасні підходи до управління матеріальними ресурсами на промислових підприємствах, підкреслюючи важливість інтеграції новітніх технологій у цьому процесі [1, с. 31]. Дослідник С. Бортнік зосередився на удосконаленні матеріально-технічного забезпечення підприємств через впровадження сорсингу та логістичних методів, що сприяє зниженню витрат та підвищенню ефективності виробництва [2]. Зокрема, М. Гарник розглядає теоретичні аспекти використання матеріальних ресурсів, акцентуючи увагу на необхідності раціонального підходу до управління запасами, щоб уникати перевитрат і забезпечувати стабільність у виробничому процесі [3, с. 121]. Автор Н. Єршова пропонує методичні підходи для оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів, що дозволяє підприємствам краще планувати закупівлі та контролювати витрати [4, с. 103]. Автори В. Прохорова, Л. Чумак та С. Лавро дослідили актуальні тенденції в управлінні матеріальними ресурсами, наголошуючи на важливості адаптації підприємств до сучасних економічних умов і використання стратегічних підходів для оптимізації матеріально-технічного забезпечення [5, с. 211].

Метою дослідження є вивчення складових управління забезпеченням підприємства матеріально-сировинними ресурсами та визначення основних

підходів до підвищення ефективності цього процесу. Складові управління забезпеченням матеріально-сировинними ресурсами Управління забезпеченням підприємства матеріально-сировинними ресурсами включає кілька основних складових: планування потреби у ресурсах, закупівлі, організація логістики, зберігання ресурсів та контроль їх використання. Кожна з цих складових має свої особливості та вимагає впровадження індивідуальних методів і інструментів для підвищення ефективності. Планування потреби у ресурсах є вихідною складовою, від якої залежить весь процес управління ресурсами. Вона передбачає аналіз поточних і прогнозованих потреб підприємства у ресурсах на основі виробничих планів. Закупівлі – ключовий елемент, що потребує оптимізації вибору постачальників, обсягу закупівель і цінових умов, з метою зниження витрат. Важливим фактором є також забезпечення високої якості сировини [1, с. 32].

Забезпечення ефективного транспортування матеріально-сировинних ресурсів передбачає планування та координацію всіх процесів доставки, дозволяє мінімізувати витрати на логістику та скоротити час постачання. Зберігання ресурсів включає організацію складів та контроль за збереженням якості матеріалів, що особливо актуально для швидкопсувної сировини. Розробка системи управління складськими запасами дозволяє уникнути надлишкових витрат на зберігання. Впровадження контролю за раціональним використанням сировини сприяє оптимізації виробничих витрат та знижує ризики перевитрат матеріалів. Оптимізація управління матеріально-сировинними ресурсами може бути досягнута через впровадження сучасних технологій, таких як системи автоматизованого обліку та управління запасами. Використання ERP-систем дозволяє підприємствам здійснювати точний облік та планування ресурсів, своєчасно відстежувати залишки, контролювати закупівлі та прогнозувати потреби у сировині. Крім того, впровадження принципів Just-in-Time (JIT) та Lean Manufacturing допомагає зменшити обсяги запасів на складах, скоротити витрати на їх зберігання та забезпечити вчасне надходження ресурсів до виробничих цехів [3, с. 122]. Принципи екологічної стійкості також стають актуальними в управлінні матеріально-сировинними ресурсами. Зокрема, використання перероблених матеріалів і оптимізація споживання ресурсів сприяє зниженню навантаження на навколишнє середовище. Отже, ефективне управління забезпеченням

підприємства матеріально-сировинними ресурсами є складним багатофакторним процесом, що вимагає інтеграції сучасних інформаційних технологій, оптимізації процесів закупівлі та контролю ресурсів. Впровадження новітніх підходів до управління ресурсами дозволяє підприємствам підвищити продуктивність та знизити витрати, що сприяє їх стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

#### **Список використаних джерел:**

1. Абушов Т. Огляд сучасних підходів до управління матеріальними ресурсами промислового підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6, Том 2. С. 30–35.
2. Бортнік С.М. Удосконалення управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства на засадах аутсорсингу та логістики. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153580066.pdf>.
3. Гарник М. Теоретичні аспекти використання матеріальних ресурсів промислових підприємств. *Наука й економіка*. 2018. № 1(21). С. 121–123.
4. Єршова Н.Ю. Удосконалення методичних підходів до оцінки ефективності використання матеріальних ресурсів на промислових підприємствах. *Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес та ефективність виробництва*. 2019. № 38. С. 103–110.
5. Прохорова В.В., Чумак Л.Ф., Лавро С.М. Актуальні тенденції управління матеріальними ресурсами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2017. Вип. 2. С. 210–214.

**Д-р екон. наук Семенча І. Є., Підгорний І. І.**

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)*

### **ВПЛИВ РІЗНОМАНІТНИХ ЗОВНІШНІХ ЧИННИКІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ**

У сьогоденній Україні роздрібна торгівля стикається з непередбаченими викликами у контексті динамічно змінюваного середовища, де зовнішньополітичні та економічні фактори кардинально впливають на стратегії бізнесу. Одним із ключових викликів є економічна нестабільність, викликана військовими діями, високим рівнем інфляції та падінням доходів населення. Це породжує радикальну трансформацію споживчих пристрастей: українці переорієнтують свої кошти на першу необхідність. Цифрові технології стають неосяжним мостом через кризу: підприємства активно інвестують у мобільні додатки, онлайн-платформи, CRM-системи і big-data для збереження конкурентоспроможності.